PROJEKT
„POLSKI MIĘDZY JĘZYKAMI”
RAPORT KOŃCOWY

NAWA
NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

UNIVERSITAS BIALOSTOCENSIS 1997

Wydział Filologiczny
Uniwersytet w Białymstoku

1. PODSTAWOWE INFORMACJE

- **Tytuł projektu:** Polski między językami
- **Kierownik:** prof. dr hab. Elżbieta Awramiuk
- **Jednostka realizująca:** Uniwersytet w Białymstoku (UwB)
- **Partnerzy akademiccy:** Sorbonne Université (SU) oraz Université de Haute-Alsace (UHA)
- **Partner społeczny:** Polsko-Szwajcarski Instytut Kultury i Edukacji w Zurichu (IKE)
- **Okres realizacji:** 27.10.2025–26.10.2026
- **Źródło finansowania:** NAWA – program Promocja języka polskiego
- **Numer projektu:** BJP PJP 2025 1 00011
- **Cel projektu:** wsparcie lektorów i lektorek języka polskiego jako obcego (JPJO) pracujących poza granicami Polski w ich codziennej działalności dydaktycznej oraz zachowaniu tożsamości kulturowej i językowej, a także szeroko pojęta promocja języka polskiego i polskiej kultury w środowiskach akademickich i polonijnych, ze szczególnym uwzględnieniem Francji.

2. ZREALIZOWANE DZIAŁANIA

Wywiady pogłębione z lektorami

Wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z sześcioma lektorami i lektorkami języka polskiego jako obcego, zatrudnionymi w ramach programu Lektorzy NAWA w ośrodkach akademickich w Jenie (Niemcy), Budapeszcie (Węgry), Grenoble (Francja), Bielcach (Mołdawia), Reykiaviku (Islandia) oraz Stambule (Turcja). Uzyskany materiał językowy poddano analizie tematycznej oraz uzupełniającej analizie korpusowej, co pozwoliło uchwycić zarówno dominujące wątki narracyjne, jak i charakterystyczne cechy językowe dyskursu lektorskiego.

Przeprowadzone wywiady ukazują specyfikę pracy lektorów poza Polską, ich zawodową izolację w zagranicznym środowisku akademickim oraz potrzebę wymiany doświadczeń. Wskazują także na rosnące znaczenie kompetencji psychopedagogicznych lektorów kosztem kompetencji czysto lingwistycznych.

POLKAst. Rozmowy o języku i kulturze polskiej

Nagrano 10-odcinkowy cykl podcastów edukacyjno-kulturowych „POLKAst. Rozmowy o kulturze i języku polskim". Gośćmi podcastów byli eksperci z kraju i zagranicy: językoznawcy, literaturoznawcy, glottodydaktycy. Kolejne odcinki ukazywały się na dwóch platformach (Youtube i Spotify) w rytmie dwutygodniowym od 20 stycznia do 26 maja 2026 roku.

POLKAst stanowi źródło aktualnej wiedzy o języku polskim i polskiej kulturze. Jego nowoczesna, atrakcyjna formie sprawia, że lektorzy mogą w nich odnaleźć cenne narzędzie dydaktyczne, umożliwiające wprowadzenie na lektoraty żywej, autentycznej polszczyzny osadzonej w codziennej komunikacji i realiach kulturowych. Wstępne badanie ankietowe wśród lektorów oraz bieżąca ewaluacja materiałów jednoznacznie potwierdzają wysoki poziom satysfakcji odbiorców, a także realne zapotrzebowanie środowiska akademickiego na tego typu pomoce glottodydaktyczne wraz z obudową metodyczną (scenariusze zajęć wraz z kartami pracy dla studenta).

„Posłuchajmy wspólnie" – scenariusze lekcji

Na bazie POLKAstu powstało 10 scenariuszy 90-minutowych zajęć przeznaczonych dla osób na różnych poziomach znajomości języka polskiego (od A2 do C1 wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) i obejmujących zagadnienia językowe, kulturowe oraz społeczne. Podcasty wykorzystywane są w nich jako autentyczny materiał dźwiękowy do rozwijania: rozumienia ze słuchu, słownictwa, kompetencji gramatycznej, interakcji i samodzielnej wypowiedzi. Scenariusze zostały opracowane z dbałością o reprezentację różnych kultur i grup społecznych w tekstach, zadaniach, dialogach, z unikaniem stereotypów płciowych, z użyciem inkluzywnych form językowych, z tworzeniem atmosfery otwartości i akceptacji.

Seminarium eksperckie w Miluzie

Seminarium eksperckie „Polski na granicy kultur: Polska, Francja, Szwajcaria i dalej” odbyło się dniach 7-8.09.2026 r. w Université de Haute-Alsace. Jego celem była wymiana doświadczeń, ewaluacja projektu, zacieśnienie więzi, a także dyskusja nad możliwościami kontynuowania współpracy przez partnerów oraz promocja języka polskiego w UHA. Uczestnikami spotkania byli członkowie zespołu projektowego (UwB, US, UHA), przedstawiciele partnera społecznego projektu (IKE), a także lektorzy NAWA i poloniści akademiccy z Francji (Université Grenoble-Alpes, Université de Lorraine w Nancy, Université de Strasbourg), Turcji (Uniwersytet Stambulski) oraz Węgier (Uniwersytet ELTE w Budapeszcie).

Działania promocyjne

Wdrożeniem strategii promocyjnej projektu zajmował się UwB wraz z partnerem społecznym – Polsko-Szwajcarskim Instytutem Kultury i Edukacji w Zurichu, który zapewniał dostęp do szerokiej sieci kontaktów i kanałów komunikacyjnych w środowisku polonijnym i akademickim. Działania promocyjne prowadzono wielotorowo, a ich adresatami byli m.in. lektorzy, nauczyciele, studenci, działacze organizacji polonijnych oraz odbiorcy polskojęzycznych wydarzeń kulturalnych za granicą. Strategia promocyjna była realizowana przede wszystkim w oparciu o media społecznościowe, strony internetowe UwB i IKE oraz newslettery (rozesłano 3 celowane newslettery, każdorazowo do 100 odbiorców).

3. NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY PROJEKTU

- Strona projektu: https://polski.uwb.edu.pl/ – ogólnodostępna platforma informacyjna i edukacyjna, która umożliwia zapoznanie się z założeniami projektu oraz korzystanie z jego rezultatów (raportów, podcastów i materiałów dla glottodydaktyków polonistycznych)
- „Raport z badań jakościowych. Doświadczenia, wyzwania i potrzeby lektorów języka polskiego jako obcego pracujących za granicą" – publikacja pozwala lepiej zrozumieć specyfikę pracy lektorów, rozpoznawać trudności, z jakimi się mierzą, oraz identyfikować ich potrzeby zawodowe i dydaktyczne
- Cykl podcastów edukacyjno-kulturowych „POLKAst. Rozmowy o kulturze i języku polskim" – podcasty tworzą przestrzeń do poznawania polszczyzny i polskiej kultury, a jednocześnie stanowią materiał, który może być wykorzystywany zarówno w samodzielnej nauce, jak i podczas zajęć językowych
- „Posłuchajmy wspólnie" – 10 scenariuszy zajęć JPJO wraz z kartami pracy; materiały wspierające lektorów w wykorzystywaniu treści audio w procesie dydaktycznym, łączące rozwijanie kompetencji językowych z poznawaniem zagadnień kulturowych
- Seminarium eksperckie „Polski na granicy kultur: Polska, Francja, Szwajcaria i dalej" – spotkanie poświęcone wymianie doświadczeń, stanowiące forum współpracy ekspertów oraz praktyków działających w międzynarodowym środowisku
- Raport podsumowujący seminarium eksperckie „Polski na granicy kultur: Polska, Francja, Szwajcaria i dalej" – publikacja zbierająca refleksje i perspektywy związane z nauczaniem oraz promocją języka polskiego w różnych kontekstach kulturowych i edukacyjnych
- Szeroko zakrojone działania promocyjne dały dobry skutek w postaci rozpoznawalnej w środowiskach glottodydaktycznych i polonistycznych marki POLKAst

4. EFEKTY I ZNACZENIE PROJEKTU

Założone cele zostały zrealizowane. Wypracowane materiały (POLKAst, scenariusze) stanowią atrakcyjną pomoc do bezpośredniego wykorzystania w glottodydaktyce polonistycznej. Pozostałe rezultaty (raport z badań jakościowych, seminarium eksperckie wraz z podsumowującym je raportem) dowodzą potrzeby budowania wspólnoty i tożsamości zawodowej środowiska lektorskiego, a jednocześnie przyczyniają się do zaspokajania tej potrzeby. Zgromadzone doświadczenia mogą stanowić punkt odniesienia dla dalszych działań wspierających lektorów i lektorki JPJO pracujących poza granicami Polski. Wszystkie podjęte działania i rezultaty służyły promocji języka polskiego i polskiej kultury w środowiskach akademickich i polonijnych.

Znaczenie projektu polega przede wszystkim na stworzeniu zestawu powiązanych ze sobą, ogólnodostępnych rezultatów, które odpowiadają na różne potrzeby odbiorców: od osób zainteresowanych językiem i kulturą polską, przez uczących się polszczyzny, po lektorów i specjalistów w zakresie glottodydaktyki. Projekt łączy diagnozę potrzeb środowiska lektorskiego, popularyzację wiedzy o języku i kulturze oraz opracowanie praktycznych narzędzi dydaktycznych. Dzięki udostępnieniu rezultatów na stronie internetowej oraz platformach podcastowych mogą one być wykorzystywane także po zakończeniu projektu, wspierając dalszy rozwój nauczania JPJO i jego promocję poza granicami Polski.

PODSUMOWANIE

Realizacja projektu „Polski między językami” pokazała, że skuteczna promocja języka polskiego wymaga współpracy uczelni, instytucji i środowisk polonijnych, a także uwzględniania roli i potrzeb osób zaangażowanych w nauczanie polszczyzny za granicą.

Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji projektu wskazują na potrzebę wzmacniania środowiska lektorskiego, tworzenia przestrzeni sprzyjającej wymianie wiedzy, dobrych praktyk i wzajemnemu wsparciu. Temu celowi służą również zróżnicowane materiały glottodydaktyczne, które w przyszłych działaniach mogłyby być dostosowywane do specyfiki lokalnych kontekstów kulturowych i edukacyjnych oraz potrzeb poszczególnych grup odbiorców.

Znaczenie projektu zależy nie tylko od opracowania wartościowych rezultatów, lecz także od ich upowszechniania i praktycznego wykorzystania. Zasadne jest zatem kontynuowanie współpracy między partnerami, rozwijanie dostępnych zasobów oraz podejmowanie kolejnych inicjatyw wspierających nauczanie języka polskiego jako obcego i promocję polszczyzny w środowisku międzynarodowym.